

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО  
ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»  
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

в. о. директор академії



Микола АНТОНЕНКО

11 лютого 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
«ОРКЕСТРОВІ ТРУДНОЦІ»

освітній рівень Бакалавр

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво  
(спеціалізація)

освітня програма 025 «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство»

тип дисципліни Обов'язкова

Київ - 2022 рік

Розробник: Плоскіна В. М. – заслужений артист України, доцент кафедри музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва  
Протокол № 18 від 11.02.2022 року

Завідувач кафедри мистецтв



Марченко В.В.

Погоджено:  
Гарант освітньої програми



---

© ТНУ, 2022

## 1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	4	Лекції:	-	-
Семестр:	7,8	Практичні заняття:	52	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:		Семінарські заняття:	-	-
самостійна робота:		Самостійна робота:	38	-
Форма підсумкового контролю:	Залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва» кафедри музичного мистецтва, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою [dec\\_art@tnu.edu.ua](mailto:dec_art@tnu.edu.ua).

## 2. Мета вивчення дисципліни

У комплексі дисциплін, що складають навчальний план підготовки бакалаврів майбутніх концертних виконавців, диригентів, керівників колективів дисципліна «Оркестрові труднощі» відіграє важливу роль. Оркестрові труднощі, поряд з оркестровим класом, не тільки відкривають для студентів особливу форму вивчення музики - форму колективного виконання, але й допомагають професійно оволодіти нею. Характерною рисою оркестрового мистецтва є наявність та реалізація єдиних художніх намірів, єдність емоційного відгуку на твори, що виконуються, вміння відчувати, творити разом. Заняття в оркестровому класі над труднощами допомагають студентам ознайомитися з багатою палітрою музичного мистецтва, визначають тембральні та технічні можливості оркестрового колективу, надають можливості для відтворення технічно складних творів. Водночас, завдяки дисципліні оркестрові труднощі, оркестрова гра розкриває перед студентами колоритність та неповторність виражальних можливостей інструментів.

**Метою** викладання дисципліни «Оркестрові труднощі» є накопичення професійних знань, вмінь та навичок, необхідних для самореалізації в подальшій практичній професійній діяльності.

**Завдання** навчального курсу - *опанування* основних компетенцій, які складають основу професійної компетентності диригента та концертного виконавця; *поглиблення* теоретичних знань у галузі оркестрового музикування; *вдосконалення* професійних навичок гри в оркестрі, шляхом вивчення кращих зразків вітчизняної та зарубіжної класичної, народної й сучасної музики; *розвиток* навичок сценічної майстерності у процесі концертно-виконавської діяльності; *розвиток* музичного кругозору студентів; *формування* особистості, спрямованої на професійно-творчий розвиток, оркестрове мислення та готовність до самоорганізації та самовдосконалення.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню таких загальних компетентностей:

ЗК 2	здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
ЗК 4	здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
ЗК 5	здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
ЗК 7	здатність до міжособистісної взаємодії;
ЗК 9	здатність працювати автономно.

В процесі вивчення курсу формуються такі фахові компетентності:

ФК 1	здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції;
ФК 2	усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду;
ФК 4	здатність інтерпретувати художні образи у виконавській діяльності;
ФК 8	здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

### Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен на зразках вітчизняної та зарубіжної класичної, народної та сучасної музики *оволодіти* навичками оркестрової та ансамблевої гри; виховати адекватне відчуття ритму й динаміки, архітектоніки твору, вміння слухати інших учасників колективу; розвинути музичне мислення та пам'ять, відчуття форми, образного уявлення твору; розвинути музичний кругозір; виховати почуття відповідальності за якість виконання партій, навичок самоконтролю та самооцінки власних і колективних ігрових дій, творчої ініціативи; сформувати та розвинути музично-пізнавальні здібності, музичний смак, емоційно-ціннісне ставлення до музики та культурних надбань свого народу та мистецтва в цілому.

### 3. Програмні результати навчання

ПРН 1	Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.
ПРН 2	Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
ПРН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
ПРН 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 12	Здатність розвивати у суспільстві засобами музичного мистецтва загальнолюдські та мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість.

#### 4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Артистичне, емоційне, на належному рівні художньо-технічної майстерності виконання оркестрової партії. Інтерпретація стилістично вірна, переконлива і не викликає заперечень диригента.
82-89	Виконання партії переконливе в стилістичному та технічному відношенні, але не вистачає драматургічної цілісності у охопленні твору загалом.
74-81	Студент на доброму рівні виконує оркестровий твір, проте гра має певні огріхи текстового характеру. Не вистачає достатньої ансамблевої єдності.
64-73	Наявність суттєвих недоліків у музично-інструментальній підготовці. Недоліки технічного та художнього характеру помітні та впливають на загальне враження від виступу оркестру, техніка гри досить обмежена.
60-63	Виконання оркестрової партії демонструє слабку підготовку до виступу. Гра технічно недосконала, містить текстові помилки, ритмічні та динамічні невідповідності авторському тексту. Відчуття ансамблю слабе.
35-59	Демонстрація лише окремих елементарних професійних навичок
	гри на оркестровому інструменті. Виконання оркестрових партій технічно недосконале, містить текстові помилки, зупинки під час виконання, ритмічні, динамічні, ансамблеві невідповідності.
1 -34	Неспроможність виконати свою оркестрову партію у повному обсязі, відсутність елементарних навичок ансамблевої гри.

#### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 - 100	<b>A</b>	<b>відмінно</b>
82-89	<b>B</b>	<b>добре</b>
74-81	<b>C</b>	
64-73	<b>D</b>	<b>задовільно</b>
60-63	<b>E</b>	
35-59	<b>F</b>	<b>незадовільно з можливістю повторного складання</b>
1-34	<b>EX</b>	<b>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</b>

## 5. Засоби діагностики результатів навчання

Контрольні заняття, заліки, публічні концертні виступи оркестру.

## 6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Форми та зміст роботи з оркестровими групами.

Розділ 2. Вивчення різножанрових оркестрових мініатюр.

Розділ 3. Опанування музики кантиленного характеру у творах різних епох та стилів.

Розділ 4. Виконання оркестрових творів української музики.

### Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Форми та зміст роботи з оркестровими групами.

Тема 1.1. Робота над читанням з аркушу оркестрових партій.

Тема 1.2. Опанування технічних, штрихових та артикуляційних складнощів при виконанні оркестрових партій.

Тема 1.3. Робота над формою в оркестровому творі.

Розділ 2. Вивчення різножанрових оркестрових мініатюр.

Тема 2.1. Виконання оркестрового супроводу солісту-інструменталісту.

Тема 2.2. Особливості виконання оркестрового супроводу солісту-вокалісту.

Тема 2.3. Специфіка відтворення музики танцювальних жанрів.

Розділ 3. Опанування музики кантиленного характеру у творах різних епох та стилів.

Тема 3.1. Фактурні та стилістичні характеристики твору.

Тема 3.2. Стилїстика оркестрового бароко.

Тема 3.3. Інструментальне інтонування у творах ліричного складу.

Розділ 4. Відтворення оркестрових творів української музики

Тема 4.1. Оркестрові твори симфонічних форм.

Тема 4.2. Виконання сюїтних циклів в оркестрі.

Тема 4.3. Втілення українського мелосу в оркестровому звучанні.

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна					вечірня				
	Ус ьо го	л к ці ї	пр ак ти чн і	( <	К С 0 а м нос ст. Р 0 б.					
<b>РОЗДІЛ 1</b>										
<b>Тема 1.1</b>	7		4		3					
<b>Тема 1.2</b>	7		4		3					
<b>Тема 1.3.</b>	7		4		3					
<b>РОЗДІЛ 2</b>										
<b>Тема 2.1</b>	7		4		3					

Тема 2.2	7		4		3						
Тема 2.3	7		4		3						
<b>РОЗДІЛ 3</b>											
Тема 3.1	7		4		3						
Тема 3.2	7		4		3						
Тема 3.3	8		5		3						
<b>РОЗДІЛ 4</b>											
Тема 4.1.	8		5		3						
Тема 4.2	9		5		4						
Тема 4.3	9		5		4						
<i>Усього</i>	90		52		38						

## 7. Темы самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми
1	Ознайомлення з характером, темпом виконання та музичним стилем виконуваних творів (композитор, епоха, жанр; обробки народного мелосу).
2	Візуальний аналіз нотного тексту (ключі, знаки альтерації при ключі, тональність; розмір, ритмічні особливості викладу партії і вокальної мелодії; розташування нотного тексту по регістрах інструмента, фактура викладу музичного матеріалу; позначення повторів і інші авторські і редакторські вказівки в запису даного нотного тексту).
3	Виявлення технічних труднощів в оркестровій партії.
4	Розбір оркестрових партій, самостійний або за допомогою диригента.
5	Вивчення (не напам'ять) оркестрової партії.
6	Робота над елементами метричної структури та опрацюванням особливостей ритмічного малюнка при виконанні нотного матеріалу.
7	Робота над технічною вправністю при виконання оркестрової партії.
8	Робота над ансамблем при виконанні оркестрової партії.
9	Аналіз аудіовізуальних матеріалів виконання оркестрової музики різних стилів.
10	Підготовка та організація концертного виступу оркестру.
11	Відвідування концертів оркестрової музики, участь в конкурсно-фестивальних заходах.
12	Участь в концертних заходах.

## 8. Рекомендована література

1. Барсова І. Книга про оркестр. / І. Барсова. – Київ, 1981. – 173 с.
2. Бец О. Інструментальні ансамблі: навч.-реперт. посіб. / Олексій Бец. – Кам'янець-Подільський: Аксиома, 2007. – 88 с.
3. Гинзбург Л.М. О работе над музыкальным произведением / Л.М. Гинзбург. 4-е изд. - М.: Музыка, 1981. - 143 с.
4. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники / А.Д. Готлиб. - М.: Музыка, 1980. - 100 с.

5. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавiшно – струнних iнструментах: Навч. Посiбник. – Тернопiль: Астон, 1998.
6. Муха А.І. Симфонiчний оркестр i його iнструменти. – К.: Музична Україна, 1967.
7. Пасiчняк Л. Особливостi формування репертуарних тенденцiй академiчних народно-iнструментальних ансамблiв. \ Лiлiя Пасiчняк // Феномен школи в музично-виконавському мистецтвi: тези мiжн. конф. (22-23 березня 2005 р., Киiв). – К., Нац. муз. акад. України iм. П.І. Чайковського, 2005. – С. 63-65.
8. Усов Ю. История зарубежного исполнительства на духовых инструментах. — М.: Музыка, 1989.





